

Maandblad nr. 5 30e Jaargang 2002/2003

Deze hobbyavond wordt gehouden op **maandag 6 Januari 2003**

in de Reensche Compagnie, Tak van Poortvlietstraat 361, Hoogezand

aanvang 19.45 uur

Programma

Mededelingen van het bestuur en/of evenementen

Onze eerste hobbyavond van het nieuwe jaar staat in het teken van de Huiskeuring.

Eind november trok Joop Oosterwold samen met keurmeester Geert van Laarhoven en onze fotografen door Hoogezand en omstreken om de aangeboden aquaria te bekijken.

Zelf had ik het genoeg om Nomi Leutholff rond te mogen rijden om de aquaria van instellingen te keuren die onze vereniging verzorgen.

Vanavond zal dan de uitslag bekend worden gemaakt. Wie mag zich kampioen van 2002 in de verschillende categorieën noemen.

Van 1 aquarium weet ik het al.

Na afloop kunnen we nog even gezellig napraten over het keuren en natuurlijk de op en aanmerkingen van de keurmeester bespreken.

De volgende hobbyavond is op 3 februari, de JAARVERGADERING met BINGO.

Van de voorzitter

In het begin van het nieuwe jaar denk ik altijd even terug aan het afgelopen seizoen.

Onze hobbyavonden werden redelijk goed bezocht met goede lezingen over verschillende onderwerpen over onze hobby. Maar het blijft altijd moeilijk om het iedereen naar de zin te maken. Ook het sprekers aanbod wordt elk jaar minder, waardoor het steeds moeilijker wordt om een leuke hobbyavond te organiseren. Maar met kunst en vliegwerk komen we er steeds weer uit. In deze moderne tijd ontkomen we er niet aan nl. de website van onze vereniging. In het afgelopen jaar werd deze met honderden bezoeken vereerd.

En wat belangrijk is er kwamen nieuwe leden op af. Dus er is belangstelling genoeg voor onze prachtige hobby. Maar er was ook een minpuntje n.l. de vijverkeuring. Vorig jaar een ruime belangstelling voor de keuring, afgelopen jaar geen enkele deelnemer. Waar het aan gelegen

heeft weet ik niet, dus gaan we het dit jaar weer proberen. Aquaria H-S heeft toch altijd wel iets speciaals, n.l. de gastheer/vrouw avonden. Deze avonden bestaan al meer dan 20 jaar en blijven maar steeds doorgaan. Deze vorm van onze hobby stelt een ieder in staat om buiten onze hobbyavonden bij een ander te gaan kijken hoe zijn of haar bak ervoor staat. En om met andere leden in contact te komen.

Het nieuwe jaar starten we met de uitslag van de huiskeuring, welke eind november werd gehouden. Keurmeester Geert van Laarhoven zal zijn bevindingen aan u presenteren. Maar ook de aquaria die onze vereniging onderhoud bij verschillende instellingen en bedrijven komen aan bod. Nomi Leutholff heeft dit jaar de keuring gedaan en zal ons vertellen wie de mooiste bak heeft. Alles zal op dia en video worden gepresenteerd.

Als laatste wil ik een ieder bedanken die zich het afgelopen jaar heeft ingezet voor Aquaria H-S. Volgend rekenen we ook weer op uw medewerking.

Namens het bestuur wens ik u fijne Kerstdagen en een voorspoedig 2003 toe.

Tot 6 januari met de uitslag van de huiskeuring.

Hans Osendarp

Zuidlaardermeer

Op deze laatste hobbyavond van 2002 hadden we een lezing gepland die eens (bijna) niets te maken had met vissen. Ze komen er wel voor, maar niet op de dia's die we gezien hebben. De heer van de Linde is werkzaam als vrijwilliger bij het Zuidlaardermeerteam van de stichting Het Groninger landschap. Zij organiseren excursies en lezingen op en over het Zuidlaardermeer.

Aan de hand van de dia's vertelde hij ons over het ontstaan van het meer en de omliggende polders. De prachtige sfeerplaatjes die ze geschoten hadden lieten ons het meer en wat er om heen te zien is in de verschillende seizoenen. Ook over het natuurbeheer en alles wat daarbij komt kijken, zoals het laten begrazen van de percelen door de Schotse Hooglanders, werd uitgebreid verteld, al leek het soms of ze aandelen hadden in het bedrijf van de palingvisser bij de camping te Meerwijk, waar ook het pontje ligt waarmee je overgezet kan worden als je zin hebt in paling, of als je een rondje om het meer wilt fietsen of lopen als je daar zin in hebt, maar dit kan natuurlijk ook toevallig zo vaak op de dia's gekomen zijn.

Ook de laatste uitbreidingen (water over Wolfsbarge) en de toekomst (uitbaggeren van het meer) kwamen aan bod, en hieruit bleek dat ze met het meer nog genoeg plannen hebben om het voor iedereen, voor de vissen en de vogels zo aantrekkelijk mogelijk te maken. Ze zijn in ieder geval al behoorlijk goed op weg, en het lijkt mij zelfs een keer de moeite om er eens door- en omheen te fietsen (via het pontje van de palingboer) want eerlijk gezegd ik en ik denk vele met mij zijn zich er niet van bewust dat we al dit moois zo dicht bij ons in de buurt hebben.

Nico Bulthuis.

Naschrift: (speciaal voor Rien Smit)

petgaten (ook: trekpaten) Rechthoekige sloten en plassen die overbleven na het weggraven of uitbaggeren van het veen. Het veen werd op uitgespaarde stroken land (legakkers of ribben) te drogen gelegd, waarna het in de vorm van turf diende als brandstof. Als de ribben door golfslag verdwenen, groeiden de petgaten soms uit tot meren, die later soms werden drooggelegd (droogmakerijen).

Helaas kon ik niet vinden waarom het petgaten heten.

Bladvissen

Enige tijd geleden trok een groep kleine vissen in een aquariumwinkel mijn aandacht. Ze waren hooguit een centimeter of twee lang en hadden een vlekkerige beige en bruine kleur met een zeer spits snuitje. Het bleek hier te gaan om de Afrikaanse bladvis. Omdat ik deze vissen alleen van naam kende en verder weinig tot niets van deze vissen wist ben ik maar eens in de literatuur en het internet gedoken. In dit stukje zijn enige gevonden wetenswaardigheden opgenomen.

-
Polycentropsis abbreviata, (Afrikaanse bladvis)

Bladvissen komen voor in het noordoosten van Zuid-Amerika (*Monocirrhus polyacanthus*), tropisch West-Afrika (*Polycentropsis abbreviata*) en het zuidoosten van Azië (*Nandus nandus*) en behoren tot de familie Nandidae oftewel de Nanderbaarzen.

Bij de bladvissen gaat het om uitgesproken roofvissen die alleen levend voedsel eten waaronder ook vissen. Ze zijn hoofdzakelijk 's nachts actief. Dit betekent al dat we ze niet in het gezelschap van kleine vissen kunnen houden omdat zij niet alleen als voer worden aangezien maar zeker ook zullen worden genuttigd. Naast vissen kunnen de Afrikaanse bladvissen ook worden gevoerd met wormen, muggenlarven en andere grotere waterinsecten zoals waterwantsen.

Het beste kan voor hen een speciaal aquarium worden ingericht met een dichte beplanting en gedempt licht (hiervoor kunnen drijfplanten worden gebruikt) Ook schuilplaatsen onder kienhout en stenen worden door de bladvissen gewaardeerd.

De spitse bekken van de bladvissen kunnen uitgestulpt worden waardoor ze hun prooi bliksemsnel kunnen grijpen. Op zich is dit een zeer bruikbare aanpassing omdat het niet geweldige zwemmers zijn, om deze tekortkoming nog verder te compenseren zien ze er uiterlijk uit als een afgestorven blad. Hun prooidieren hebben er hierdoor geen erg met wat voor gevaar ze te maken hebben en op zich zijn de bladvissen op zich weer beschermd tegen hun vijanden (nog grotere roofvissen)

De Afrikaanse bladvis houdt van warm (25° Celsius en meer) water dat licht zuur is, de hardheid schijnt niet zoveel uit te maken. Voor de kweek wordt echter zacht water aanbevolen (totale hardheid niet boven 6° dH)

Het geslachtsonderscheid bij de Afrikaanse bladvis wordt gevormd door een iets meer gewelfde buiklijn van het vrouwtje en een lichtere kleur (lijkt mij lastig bij niet geheel op kleur zijn de vissen)

In sommige gevallen bouwt het mannetje een schuimnest tussen de koppen van planten waarin het vrouwtje dan haar eieren (ongeveer 100) in afzet. Soms zetten ze hun eieren ook af aan de onderkant van plantenbladeren. De eieren hangen dan aan korte draadjes en bewegen heen en weer als ze door het mannetje met de vinnen worden bewaaid.

De eieren komen, afhankelijk van de temperatuur, tussen de twee en drie dagen uit. Op de zesde of zevende dag zwemmen, of juister gezegd staan ze vrij in het water. De jongen hebben een goede eetlust en wachten vanuit een geschikte dekking tot hun prooidiertjes vlak voor hun bekjes komen. Deze prooidiertjes zijn pas uitgekomen artemia-nauplii. Ondanks de goed eetlust schijnen ze toch kwetsbaar te zijn, hetgeen neerkomt op een hygiënische opkweek. Dus zorgen voor schoon, zuurstofrijk water in de kweekbak.

Aangezien al mijn kweekbakken op dit moment in gebruik zijn kan ik helaas zelf geen kweekpogingen doen met deze toch zeer fraaie vissen. Wellicht iets voor u om eens een extra aquarium in te richten voor deze vissen.

Het zelf kweken van vissen is wel arbeidsintensief maar loont zeker de moeite en zal u veel voldoening geven. Gewoon een keer proberen dus.

Bart Vries

Microgeophagus Ramirezi

Overgenomen uit: Minor Klazienaveen

auteur: Marc Jansen

Bij veel mensen staat dit visje nog bekend onder de oude naam *Apistogramma ramirezi* of *Papiliochromis ramirezi*. De Nederlandse naam is echter altijd hetzelfde gebleven namelijk antennebaarsje. Het verspreidingsgebied van dit visje is het westelijk deel van Venezuela, ook komt dit diertje voor in Colombia. Aanvankelijk meende men dat het antennebaarsje alleen voorkwam in Venezuela, en dan voornamelijk in de Orinoco. De laatste tijd zijn echter vindplaatsen bekend geworden die hier ver vandaan liggen, zodat het vermoeden bestaat dat het verspreidingsgebied veel groter is dan voorheen werd aangenomen. De kleur van dit prachtige visje is gelig grijs met een blauwe glans, het eerste deel van de rug is mooi roodbruin. De keel, borst en buik zijn goudgeel. Tussen de buikvinnen en het begin van de

aarsvin bevindt zich een min of meer intensief rood iriserende, wigvormige vlek die zich uitstrekt tot in een derde van het bovenste deel van het lichaam. De vlek eindigt daar altijd in een grote zwarte punt, die duidelijk zichtbaar is. De rest van de tekening, bestaande uit 5-6 dwarsbanden en een band die boogvormig van het begin van de rugvinbasis tot de bovenkant van de kieuwdeksels loopt, kan tijdelijk slechts vaag zijn of zelfs geheel verdwijnen. Een zwarte band die van de hals over de ogen tot de onderste rand van de kieuwdeksels loopt is daarentegen bijna altijd duidelijk te zien. De vinnen zijn zwak doorzichtig oranje, groenig of gelig van tint en met rood gezoomd. De eerste stralen van de rugvin en de buikvinnen zijn zwart. Over het hele lichaam, de vinnen en de kopzijden zijn blauwgroene glanzende puntjes en vlekjes verspreid, waarvan de kleur in de broedtijd zich tot een flonkerende schoonheid kan ontwikkelen. Als de vissen jong zijn is het geslachtsonderscheid moeilijk waarneembaar, bij volwassen dieren is dit des te duidelijker, vooral bij paarwillige vrouwtjes. In de broedtijd overtroeft zij het mannetje in kleurrijkheid. Ze heeft dan een intensievere kleur. De goudglans van de kop en de borst wordt dan net als de rode vlek op de flanken als gevolg van de grotere opwinding in de voortplantingstijd, veel intensiever van kleur. Bij het mannetje kan de rode kleur daarentegen bijna geheel verdwijnen. Het vrouwtje heeft veel minder forse vinnen dan de mannetje, wat eigenlijk pas bij volledig uitgegroeide dieren te zien is. De verlengde derde rugvinstraal ontbreekt altijd bij het vrouwtje, wat overigens ook bij de minder mooie mannetjes het geval kan zijn. Kort voor het afzetten van de eieren treedt bij het vrouwtje een korte genitaalpapil naar buiten. Nog niet zolang geleden kreeg ik van Maarten Hoogenberg twee koppels van deze dieren. De bedoeling was om met deze dieren te gaan kweken. Helaas kon ik slechts 1 vrouwtje in leven houden. Omdat ik toch verder wou met deze vissen ben ik op zoek gegaan naar een nieuw mannetje. Dit mannetje vond ik in Zwolle bij een bekende aquariumzaak. Thuis gekomen wende ik dit mannetje langzaam over in het aquarium wat voor hem zijn voorlopige "woonplaats" zou worden. Zodra ik hem losliet begon het overgebleven vrouwtje al te baltsen voor haar prins. Het mannetje echter had nog geen behoefte aan deze escapades, en zwom wat beduusd rond in het aquarium. De volgende dag echter was zijn stemming volledig omgeslagen, met wijd gespreide vinnen zwom hij rond het vrouwtje. Dit beloofde mijns inziens veel goeds, niet was echter minder waar, maar daarover later meer. Het aquarium waar ik de dieren in ondergebracht had, had de maten 40x30x30. Als aankleding gebruik ik graag javamos, de bodem was niet voorzien van grind of iets dergelijks maar gewoon kaal. Deze kale bodem vergemakkelijkt het schoonmaken van het aquarium. Als afzetsubstraat diende een stuk wortelhout. De eieren worden gelegd in de regel op een vaste ondergrond afgezet, soms gebeurd het ook in ondiepe kuiltjes. De temperatuur van het water is ongeveer 27 graden. De zuurgraad is rond de 6 pH, de carbonaathardheid is ca. 1DH en de elektrische geleidbaarheid (EC) had ik met behulp van osmosewater onder 100 uS/cm gebracht. Alles leek perfect, kort na het inbrengen van het nieuwe mannetje werden de eitjes afgezet op het stuk wortelhout. Constant kon ik waarnemen hoe het mannetje de eitjes bewaaierde met zijn vinnen. Onreine zaken werden direct afgevoerd. Dit alles onder het wakende oog van het vrouwtje, dacht ik. Echter wanneer het mannetje een baantje in het aquarium trok, en daarmee het legsel overliet aan het vrouwtje zag ik dat mevrouw ramirezi het niet kon laten een aantal eitjes te nuttigen. Nu ben ik zelf een voorstander om eitjes en daarna larven bij de ouders te laten, aangezien broedzorg gedeeltelijk aangeleerd is. Dus liet ik het stuk wortelhout met daarop de eitjes bij beide ouders. Kort daarna bevond zich alleen nog het stuk hout in het aquarium. Voldaan zwom het vrouwtje door de bak. Dit was echter van korte duur. Zo gauw het mannetje ontwaarde dat de eitjes weg waren, ontaarde hij in een ware tiran. Ongenadig kreeg het vrouwtje er van langs. Om een lang verhaal kort te houden, in totaal ging de eiafzetting en het vervolg vijf keer op deze manier. De zesde keer ging eindelijk alles goed. Het is bekend van ramirezi's dat jonge paren de eieren slecht verzorgen. Maar geduld blijkt ook hier een schone zaak. Bij de zesde keer waren de waterwaarden exact

hetzelfde, ook aan de temperatuur en de inrichting van de bak was niets veranderd. Het legsel werd nu door beide ouders goed bewaakt. Als het vrouwtje een eitje at was dat omdat deze beschimmeld was of iets dergelijks. Na ongeveer 36 uur kwamen de eitjes uit. Kort daarop werden ze door het mannetje verplaatst. De volgende dag lag het bultje larfjes weer op het stuk wortelhout. De verplaatsingen hielden zo'n 4 dagen aan, waarna de larfjes eindelijk hun dooierzak opgeteerd hadden. Als je zo'n bultje eitjes ziet liggen kun je niet vermoeden hoeveel het er zijn. Hoeveel het er werkelijk zijn kun je pas goed zien wanneer de jongen vrij gaan zwemmen. Het is werkelijk een prachtig gezicht om twee trotse *Microgeophagus ramirezi* ouders zien zwemmen, met een wolk van honderden kleine splintertjes om zich heen, want klein zijn ze. Vanaf de eerste dag dat de jongen vrij zwemmen worden ze gevoerd met net uitgekomen artemia-nauplien. Bij het voeren let ik er altijd goed op of de jongen de artemia-nauplien wel eten, zo niet dan moet worden overgeschakeld op nog fijner voer. Na acht dagen heb ik de jongen bij de ouders weggehaald. Dit was nodig aangezien het vrouwtje aan een nieuw legsel begon te denken en daarmee haar broedzorg verwaarloosde. Dat zo iets ophanden is is goed te zien aan de volle buik van het vrouwtje. Om de jongen met een netje te vangen is onbegonnen werk. Ze zijn klein en razend snel. Zo gauw je met het net in het aquarium komt schieten ze alle kanten op en vind ze dan maar eens terug. Ik doe het op de volgende manier. Mijn *Ramirezi*'s bevinden zich in een aquarium boven in een stelling met tien bakken. Een van de onderliggende bakken maak ik leeg. Hierna doe ik een klein lampje aan, en plaats die rechts boven de bak waarin zich de visjes bevinden. Het licht in het aquarium doe ik vervolgens uit. De jongen zullen binnen enkele seconden naar het licht van het kleine lampje zwemmen dat zich rechts boven het aquarium bevindt. Het is dan alleen nog een kwestie van een slang rechts boven in het aquarium brengen: zo kan ik de hele school naar de onderliggende bak afhevelen. In dit bakje zwemmen nu naar ik schat zo'n 250 jong *ramirezi*'s. De ouders hadden na twee dagen weer een nieuw legsel. Op het moment van dit schrijven wordt dit legsel nog steeds goed bewaakt. Dus wie weet, binnenkort wederom gezinsuitbreiding?

Het kweken van micro-aaltjes (*Anguillula silusiae*)

overgenomen uit:Pristella Riddlei

auteur: onbekend

Het micro-aaltje, ook wel azijnaaltje genoemd, is bijzonder geschikt als voer bij het zelf kweken van vissen. Het micro-aaltje leeft van bacteriën en dode schimmelcellen.

Om een kweek te beginnen, kopen we eerst een entportie micro-aaltjes of vragen een kweekportie aan een mede-aquariaan.

Voor de kweek hebben wij het volgende nodig:

- Platte glazen schalen van hooguit 4 cm hoog.
- Havermoutvlokken

- Melk

- Bakkersgist

Het is aan te bevelen om hierbij meerdere kweken tegelijk op te zetten. Op de bodem van de diverse schalen leggen we een dunne laag havermoutvlokken. Vervolgens gieten we er melk overheen, zodat de vlokken gaan zwellen.

Dan voegen we een mespuntje bakkersgist aan de massa toe en roeren alles goed door.

Nu kunnen we een kweekportie azijnaaltjes enten in de massa en dekken alles toe met glazen platen. U moet er wel voor zorgen dat de glazen platen goed afsluiten, want de culturen geven een nogal onaangename geur af.

Bij een voldoende hoge temperatuur (25 - 30 graden C.) vermeerderen de azijnaaltjes zich zeer snel en na enkele dagen kunnen we uit de opgezette kweek voeren. Dit gaat als volgt: We schrapen de aaltjes die aan de rand van de schaal omhoog zijn gekropen voorzichtig af met een wattenstokje of iets dergelijks en voeren ze direct in de kweekbak.

Hier moet u wel bij opletten dat u niets meeneemt van de havermoutmassa zelf, want dit bevat stofjes die niet zo gezond zijn voor uw vissen.